Образац 2.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

ПРИЈАВА
теме докторске дисертације

ПОДАЦИ О КАНДИДАТУ

Име (име једног родитеља) и презиме кандидата:
Татјана, Зоран, Младеновић Нешковић
Датум и место рођења (општина, град, држава):
21.02.1995. Звездара, Београд, Република Србија
Кућна адреса кандидата:
Кликните да бисте почели унос текста.
Адреса кандидата на послу:
Кликните да бисте почели унос текста.
Кућни телефон кандидата:
/
Мобилни телефон кандидата:
E-mail адреса кандидата:
Кликните да бисте почели унос текста.
Телефон кандидата на послу:
/

ОСНОВНЕ СТУДИЈЕ

Назив и седиште факултета на којем је кандидат завршио основне студије:
Универзитет у Београду, Филолошки факултет, Београд, Република Србија
Стечени академски назив кандидата по завршеним основним студијама:
дипломирани професор језика и књижевности
Година дипломирања:
академска 2017/2018. година

МАСТЕР (или МАГИСТАРСКЕ) СТУДИЈЕ

Назив и седиште факултета на којем је кандидат завршио магистарске или мастер студије:
Педагошки универзитет источне Кине (East China Normal University), Међународни факултет за кинеску културу, катедра за лингвистику и примењену лингвистику, Шангај, Народна Република Кина
Тема магистарског или мастер рада:
Контрастивна анализа кинеских егзистенцијалних реченица и њихових преводних еквивалената у српском језику на примеру романа „Живети" Ју Хуаа
Стечени академски назив по завршеним магистарским или мастер студијама:

магистар књижевности
Година одбране магистарског или мастер рада:
академска 2020/2021. година

ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА

Пун наслов предложене теме докторске дисертације:
Контрастивна анализа информационе структуре у кинеском и српском језику: тема и механизми њеног формирања

Научне области којима претежно припада тема докторске дисертације:
(обавезно се наводи једна од научних области за које је Факултет матичан – филолошке науке; библиотекарство; културолошке науке и комуникологија)

Филолошке науке

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације:
(листа ужих научних области налази се у чл. 12 Статута Факултета)

Синологија

Области истраживања којима припада тема докторске дисертације:
(нпр. српски/енглески/руски језик, српска/енглеска/руска књижевност, фонологија, синтакса, анализа дискурса, обрада природних језика, версификација, наратологија, компаратистика итд.)

кинески језик / општа лингвистика

Језик на ком ће дисертација бити писана и брањена:
(уколико се теза не пише на српском језику, кандидат предаје образац пријаве, образложење и биобиблиографију и на српском језику и у преводу на језик тезе)

Дисертација ће бити писана и брањена на српском језику.

ПРЕДЛОГ МЕНТОРА ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Име и презиме ментора:
Доц. др Xiaolei Jin
Звање:
Доцент
Факултет или институција:
Универзитет у Београду, Филолошки факултет
Ужа област научноистраживачког рада:
Синологија
Радови ментора из уже научне области којој припада тема предложене дисертације који га квалификују за менторство (најмање 5 радова):

1.	Jin, X. *Темпоралност у кинеском језик.* Beograd: Čigoja štampa. 2026.
2.	Jin, X. Funkcionalna dihotomija u narativu: diskursne uloge rečci *-le* i *le* u kineskom jeziku. *Komunikacija i kultura online*, Godina XVI, broj 16, 2025., str. 166-194.
3.	Jin, X. Aspektualno značenje i funkcija udvojenih glagola u kineskom narativnom diskursu, *Анали Филолошког факултета*, Vol. XXXV, No. 1, 2023, pp. 91-109.
4.	Jin, X. Broj 一/YI (jedan) u kineskom jeziku i njegovo temporalno značenje, *Komunikacija i kultura online*, XIV, br. 14, 2023. 61-90.
5.	Jin, X. Telični glagoli i ograničena situacija u kineskom jeziku. *Anali Filološkog fakulteta*,

	Knjiga XXXIII, Sveska II. 2021, str. 29-48.
6.	Jin, X. & Polovina, V. Lingvistička i kulturološka poređenja sms poruka u kineskom i srpskom. U: А. Митровић (ur.), *Orijentalistika juče-danas-sutra.* Beograd, 2019, str. 561-576.

Предложени ментор потписом потврђује да прихвата менторство на предложеној теми, а да је **број докторских дисертација** које су у процесу израде или одобрења на којима је тренутно ментор _____/_____.

Датум прихватања менторства:
30. 08. 2026.
_____

Потпис предложеног ментора

_____

НАПОМЕНА КАНДИДАТА

Кликните да бисте почели унос текста.

Уз Пријаву кандидат прилаже:

1. попуњен образац **образложења** предлога теме докторске дисертације,
2. попуњен образац **биобиблиографије** кандидата,
   ВАЖНА НАПОМЕНА: Сви кандидати који бране докторску дисертацију на Универзитету у Београду пре одбране морају имати један рад објављен или прихваћен за штампу у часопису са релевантне листе часописа у складу са прописима Универзитета у Београду.
3. пријаву докторске дисертације са образложењем и биобиблиографијом у електронском облику као Word документ **(CD)**,
4. **потврду** да је стекао 120 ЕСПБ на ДАС,
5. оверену копију **дипломе о завршеним основним студијама**,
6. оверену копију **дипломе о завршеним мастер (или магистарским) студијама**,
7. **извод из матичне књиге рођених** са уписаним **држављанством**,
8. доказ о **уплати трошкова** пријављивања докторске дисертације.

Подносилац пријаве својим потписом потврђује да предложену тему није пријављивао на другој високошколској установи у земљи или иностранству.

Име и презиме кандидата:
Татјана Младеновић Нешковић
Број досијеа:
2023/30040
Датум подношења пријаве:
07.09.2026.

Потпис кандидата

_____

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

Пријава теме докторске дисертације –
ОБРАЗЛОЖЕЊЕ ТЕМЕ ДОКТОРСКЕ ДИСЕРТАЦИЈЕ

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Татјана Младеновић Нешковић

Број досијеа:
2023/30040

Радни наслов теме докторске дисертације

Контрастивна анализа информационе структуре у кинеском и српском језику: тема и механизми њеног формирања

Научне области којима претежно припада тема докторске дисертације

Филолошке науке

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације

Синологија

Области истраживања којима припада тема докторске дисертације

кинески језик / општа лингвистика

Предмет научног истраживања

Развој односа између НР Кине и Републике Србије на пољу образовања, трговине, дипломатије и других области значајно је допринео продубљивању културне и економске сарадње између две земље. Услед све учесталије потребе за комуникацијом између две земље, унапређење вештина учења кинеског језика код српских студената који кинески језик изучавају као страни постаје од изузетне важности. Према томе, предмет овог научног истраживања јесте контрастивна анализа информационе структуре у кинеском и српском језику, уз посебно разматрање теме и механизама њеног формирања на левој периферији реченице. Другим речима, фокус ове дисертације биће операције које се односе на настанак теме позициониране на левој страни реченице у кинеском и српском језику на одређеном корпусу. У том погледу анализираће се теме у својој основној позицији, као и теме настале путем процеса тематизације и леве дислокације.

Основу анализе чиниће корпус на кинеском и српском језику који ће обухватити текстове савремених драмских дела. Драмски стил одликује се употребом дијалога који опонашају спонтану комуникацију, што га чини врло погодним за анализу феномена теме.

Како се кинески карактерише као тематски истакнут језик, у наставку ће бити наведен пример који показује да кинески језик поседује теме у основној позицији које не остварују везу са елементима унутар предикатске конструкције.

(1) 十个梨，五个烂了。(Xu & Langendoen, 1985: 19) *Shí gè lí, wǔ gè làn le.* [десет – GE (м. реч) – крушка, пет – GE (м. реч) – трулити – LE (перф.); тј. Од десет крушака, пет је сатрулело.][12]

С друге стране, постоје и теме у основној позицији, које остварују везу са елементима из предиката, али су базно генерисане у левој периферији.

(2) 我认为那个女孩子，张三从来没有跟她，说话。(Badan, 2007: 34) *Wǒ rènwéi nà gè nǚháizǐ，Zhāngsān cóng lái méi yǒu gēn tā, shuō huà.* [ја – мислити – она – GE (м. реч) – девојка, Џангсан – никада – MEIYOU (негација) – са – она, говорити, тј. Мислим да Џангсан никада није разговарао са оном девојком.]

Најзад, постоје теме које су настале померањем у леву периферију реченице. У том случају, приликом анализе треба сагледати базичну структуру реченице и утврдити да ли се на месту полазне позиције теме налази празна категорија или неки кореферентни елемент на основу којег се може објаснити повезаност између теме и коментара.

(3) 小张，我想应该到了。(Sun Chengqiao, 2021: 16) *Xiǎozhāng, wǒ xiǎng yīnggāi dào le.* [Сијаоџанг, ја – мислити – требати – стизати – LE (перф.), тј. Мислим да је Сијаоџанг стигао.]

Што се српског језика тиче, најчешће се јављају теме настале померањем у леву периферију реченице, али такође постоје и оне које се чине као одвојене теме које се формирају у позицији своје реализације, међутим оне за разлику од кинеских тематских конструкција видљиво остварују везу са елементима у коментару. У наставку ће бити представљени примери.

(4) Милану је Силвија направила колаче. (Miškeljin, 2024: 56)

(5) Што се тиче тог белега, мислим да је то једно много сложеније питање. (Miškeljin, 2017: 61)

(6) Јован, Марија воли *тог лажова*. (Miškeljin, 2017: 61)

На основу наведених примера, може се уочити значај и потреба анализе тематских структура у оквиру посматраних језика.

Основне хипотезе од којих се полази у планираном истраживању

С обзиром на типолошку поделу језика, полазна хипотеза овог истраживања јесте да се кинески убраја у тематски истакнуте, а српски у субјекатски истакнуте језике. Из ње проистичу и све остале хипотезе, које ће у наставку бити наведене са начином њихове операционализације.

[1] У свим примерима подвучени делови реченице представљају тему.
[2] Превод свих примера у овом тексту дала је његова ауторка.

– Хипотеза 1: „У односу на корпус српског, у корпусу кинеског језика су заступљеније теме у основној позицији.” Операционализација: Удео тема у основној позицији у корпусу кинеског језика биће упоређен са уделом у српском. Очекује се статистички значајна повезаност ($p<0.05$) између врсте корпуса и врсте деривационог статуса теме. Примениће се хи-квадрат (χ^2) тест независности.

– Хипотеза 2: „Структура која се у литератури описује као контрастивни фокус у оквиру леве периферије (FocP) у кинеском језику више одговара појму контрастивне теме, фокус се у кинеском углавном јавља након глаголске конструкције.” Операционализација: Методом дескриптивне статистике ће се за корпус кинеског језика утврдити фреквенција реализације фокуса у позицији након глаголске конструкције.

– Хипотеза 3: „У оба језика постоје теме генерисане у основној позицији, као и померене теме, такође, у оба језика тематизација и лева дислокација представљају операције померања тема у леву периферију.” Операционализација: Методом дескриптивне статистике ће се за сваки корпус појединачно, на основу фреквенције показати присутност у оба језика.

– Хипотеза 4: „У српском постоје две врсте леве дислокације, са клитиком и са анафоричком заменицом.” Операционализација: Методом дескриптивне статистике ће се за корпус српског језика утврдити фреквенција заступљености врсте леве дислокације.

– Хипотеза 5: „У кинеском језику, уместо клитика и анафоричких заменица које кореферирају са темом, чешће ће бити присутне празне категорије.” Операционализација: Удео тема које кореферирају са клитиком или анафоричком заменицом у корпусу српског ће бити упоређен са уделом у корпусу кинеског. Очекује се статистички значајна повезаност ($p<0.05$) у односу на теме које кореферирају са још неким елементом у реченици и врсту корпуса. У зависности од дистрибуције фреквенције у табели контигенције, примениће се хи-квадрат (χ^2) тест независности или Фишеров егзактни тест.

– Хипотеза 6: „С обзиром на то да не поседује морфолошка обележја, кинески језик ће се у већој мери ослањати на контекст и неселективно везивање у утврђивању хијерархијских односа приликом формирања теме.” Операционализација: Учесталост ослањања на контекст и неселективно везивање у корпусу кинеског језика биће упоређена са корпусом српског. Вршиће се испитивање статистички значајне повезаности ($p<0.05$) између врсте корпуса и типа везивања. У случају мањих фреквенцијских вредности у табели контигенције, користиће се метода Фишеровог егзактног теста, а у случају испуњености услова, хи-квадрат (χ^2) тест независности.

Циљ истраживања и очекивани резултати

Примарни циљ ове дисертације јесте да се на основу анализе одабраног корпуса идентификују и теоријски објасне сличности и разлике у синтаксичко-прагматичким механизмима формирања теме у кинеском и српском језику. У ту сврху, истраживање се ослања на теоријски апарат минималистичког програма и Рицијевог картографског модела синтаксичке структуре.

Ради остварења наведеног циља, потребно је најпре испунити следеће подциљеве:

1. систематично анализирати карактеристике појма теме и тематских структура у кинеском и српском језику; 2. идентификовати и класификовати механизме формирања теме у сваком од посматраних језика; 3. испитати околности и факторе који одређују појаву појединих механизама формирања теме; 4. утврдити најзаступљеније механизме у сваком језику и објаснити разлоге њихове учесталости; 5. анализирати и утврдити дискурсне функције тематских структура; 6. утврдити да ли и на који начин формирање теме и разлике у дискурсним функцијама утичу на овладавање прагматичких функција у току усвајања кинеског језика као страног.

Очекује се да ће резултати ове дисертације:

1. утврдити које се дискурсне функције остварују приликом употребе конструкције *тема–рема (коментар)* у кинеском и српском, као и начине њихове реализације; 2. идентификовати и објаснити механизме формирања теме у различитим дискурсним функцијама; 3. показати на који начин разлике у дискурсним функцијама између кинеског и српског језика утичу на формирање и организацију теме; 4. прецизирати начин на који се разлике у тематским структурама и њиховом формирању манифестују у усвајању кинеског језика као страног и указати на стратегије које се могу предложити у циљу лакшег савладавања дискурсних и прагматичких функција.

Теоријски оквир на који ће се истраживање ослањати

Теоријски оквир ове дисертације чиниће следећи сегменти:

1. појмовно разграничење; 2. минималистички програм; 3. Рицијев картографски модел синтаксичке анализе; 4. Ламбрехтови прагматички критеријуми и референцијалност; 5. теорија дискурсне репрезентације и 6. типолошка подела језика.

1. Појмовно разграничење

Према Матићу (2015: 95), информациона структура се бави начинима путем којих говорници слушаоцима упућују инструкције о томе како да се порука обради у односу на њихова привремена ментална стања. Другим речима, информациона структура указује на то који део исказа је информативан и на који начин с обзиром на дати контекст. У суштини, говорник сам бира средство путем ког ће слушаоцу представити садржај поруке, при чему му избор тих средстава помаже да процени ментално стање слушаоца, његово досадашње знање и упућеност у контекст поруке (Kroeger, 2017: 1). На пример, говорник на основу промене распореда речи може истаћи одређени реченични конституент. У наставку је наведен пример:

(1) A: *Which of these clothes do you think we should give to the Salvation Army*?
(Који од ових одевних предмета мислиш да би требало да дамо Армији спаса?)
B: *That coat you're wearing* (*I think we can give away*). (Gundel & Fretheim, 2006:183)
(Мислим да) Тај капут који носиш можемо да поклонимо.)[3]

Можемо констатовати да је у одговору директни објекат постао део фокуса и на тај начин стекао информативни статус фокализованог конституената.

[3] Превод свих примера у овом тексту дала је његова ауторка.

Појмови информационе структуре од посебног значаја за предмет ове дисертације јесу *тема*, *фокус* и *коментар*. У наставку ће бити размотрена њихова теоријска одређења.

Концепт *теме* који се провлачи у анализи код Ламбрехта (Knud Lambrecht) односи се, као и код Халидеја, на ниво реченице или клаузе (Lambrecht, 1994: 117). Међутим, за разлику од Халидеја, Ламбрехт истиче да тему не посматра као „први елемент" у реченици, и да се на том месту могу наћи и фокус и тема. Поред тога, Ламбрехт тему повезује са субјектом реченице, и сматра да се она односи на оно о чему се у исказу говори (Lambrecht, 1994: 118). Још једна важна ставка код Ламбрехтовог тумачења јесте да се субјекат и тема не смеју мешати, јер тема није обавезно граматички субјекат, а граматички субјекти нису обавезно теме (Lambrecht, 1994: 118). Исто тако, што се тиче коментара који следи иза теме, Ламбрехт сматра да се он може сматрати информативним једино уколико садржи информацију која је релевантна у односу на ту тему (Lambrecht, 1994: 119). То даље имплицира да тема у том случају представља контекст у односу на који се информације у коментару сматрају релевантним. Како би се могло одредити да ли је одређени конституент тема, потребно је узети у обзир и контекст у ком се исказ употребљава (Lambrecht, 1994: 120). Поред тога, Ламбрехт наводи да се путем тестова може извршити идентификација теме. На пример може се поставити питање о одређеном ентитету, или се могу користити конструкције попут „што се тиче" или „о…" (Lambrecht, 1994: 151).

Претходно тумачење доприноси прецизнијем разумевању концепта „теме" и представља значајну основу за анализу овог феномена у кинеском и српском језику. У наставку ће бити размотрен појам фокуса.

Ламбрехт (1994: 206) истиче да би сви искази требало да поседују фокус, с обзиром на то да он са собом носи нову информацију, али не морају сви искази садржати тему. Према томе, не може се применити правило да фокус долази као допуна теми. Стога је овај појам боље дефинисати као непредвидиви елемент, тј. елемент који се не може закључити из контекста самог исказа (Lambrecht, 1994: 207). Још једна дефиниција коју Ламбрехт (1994: 213) поставља односи се на фокус као семантичку компоненту прагматички структурисаног исказа који се разликује од претпостављене, познате информације. У том случају, уколико у исказу нема претпостављене информације, тј. теме, онда фокус може бити целокупан исказ.

Посматрано из перспективе граматичких структура, Ламбрехт (1994: 235–236) разликује три главне структуре путем којих се фокус може испољити. Прва се односи на структуру фокуса предиката, друга на структуру фокуса аргумента (где у фокусу може бити један конституент, најчешће граматички субјекат или објекат), док се трећа односи на структуру фокуса реченица.

Како бисмо додатно разјаснили појмове тема и фокус, у наставку ћемо пружити и приказ тумачења италијанског лингвисте Луиђија Рицција (Luigi Rizzi).

Рици се у својим истраживањима углавном ослања на приступ *генеративне граматике*[4] како би објаснио на који начин *реченична архитектура*[5] одржава однос између говорника и контекста дискурса. Оно што је од кључног значаја за наше истраживање јесте да се анализом операција и елемената који се пројектују на леву периферију јасније може сагледати разлика између основних појмова информационе структуре, тј. између теме и фокуса. Према традиционалној артикулацији реченице, леву периферију одликују два основна типа, тема–коментар и фокус–пресупозиција. Међутим, често долази до забуне у терминологији и оно што представља фокус често се меша са процесом тематизације. Такав случај можемо приметити у примеру (1). Иако, за тему важи да се налази на почетку реченице, контекст указује да то није случај у примеру (1). Стога, Рици (1997: 285) истиче да треба правити јасну разлику између *тематизације*[6], која истиче већ познате информације и фокуса којим се уводи нов садржај. Такође, он наводи да се артикулација тема–коментар углавном изражава кроз конструкцију тематизације. У наставку је наведен пример такве конфигурације:

(2) *Your book, you should give to Paul.* (Rizzi, 1997: 285) (Твоја књига, требало би да је даш Полу.)

На основу наведеног примера, Рици (1997: 285) наводи да тема означава конституент који се ставља на почетак реченице. Иза ње се у писаном тексту често налази запета, која је одваја од остатка реченице, и изражава стару информацију која се може пронаћи у претходно споменутом контексту. Што се коментара тиче, он најчешће обухвата предикатску структуру и уводи нове информације које се односе на тему. С друге стране, када је у питању артикулација фокус–пресупозиција, фокус се налази на почетку реченице, уводи нову информацију и носилац је информације у фокусу (Rizzi, 1997: 285).

2. Минималистички програм

Теоријску основу овог истраживања чиниће и радови из области генеративне лингвистике. Истраживање ће се ослонити на генеративни приступ проучавања језика који је утемељио Ноам Чомски (Noam Chomsky), полазећи од теорије о *принципима и параметрима*, која је даље формулисана кроз *минималистички програм*.

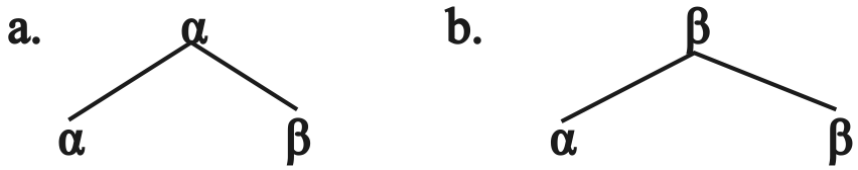
Посматрано из угла структуре језика, Чомски (1995/2015: 201) у оквиру минималистичког програма разликује два нивоа интерфејса: фонетски облик – PF (*phonetic form*) и логички облик –

[4] Генеративна граматика углавном се дефинише као скуп правила која омогућавају изворним говорницима да формирају и разумеју бескрајан број исправних реченица (Culicover, 2014: 1).

[5] Архитектура реченице у генеративној граматици представља процес анализе реченице у ком се она посматра из перспективе хијерархијских структура које се јављају унутар те реченице.

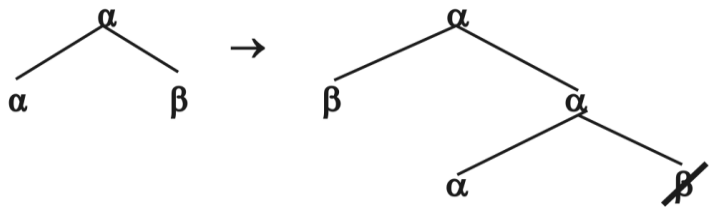
[6] Тематизација је синтаксички феномен где се одређени конституент, често елемент који припада конструкцији предиката, нпр. директни објекат прелазног глагола, премешта на почетак реченице. На тај начин дислоцирани конституент постаје тема дискусије (Birner, 2013: 212).

LF (*logical form*). Уколико извођење реченице не задовољи услове *конвергенције*[7] на оба поменута нивоа, она „доживљава крах", што значи да извођење реченице не конвергира у потпуности (Chomsky, 1995/2015: 201). Један од главних циљева минималистичког програма јесте поједностављивање процеса деривације реченице кроз поштовање природних принципа економије (Culicover, 2014: 16). Операција *стапања (merge)* замењује правила фразне структуре и она бинарно повезује два елемента, речи или фразе у један нови реченични конституент (Culicover, 2014: 16; Антовић, 2007: 42). У наставку је наведен шематски приказ ове операције.

Слика 1: приказ операције стапања (Culicover, 2014: 17)

Поред тога, постоји и операција *померања (movement)* која обједињује процес копирања и брисања. Померање се активира када се формална обележја одређеног конституента поклапају са обележјима функционалне главе. У овом синтаксичком процесу, испитивачка глава (сонда / *probe*) проналази одговарајући конституент (циљ / *goal*), чиме се успоставља операција *усаглашавања (agree)* која омогућава даље померање фразе (Culicover, 2014: 17). Ради бољег разумевања, за операцију померања ћемо приказати дијаграм испод.

Слика 2: приказ операције померања (Culicover, 2014: 17)

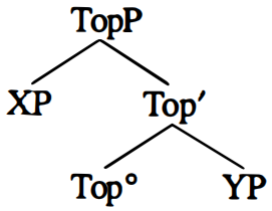
Такође, у деривацији је присутан и услов минималне (најближе) везе (*Minimal Link Condition*). То значи да уколико α с-командује конституентима β и γ, и оба одговарају глави која тражи слагање, само ближи конституент (β) може ступити у операцију усаглашавања (Culicover, 2014: 17). Полазећи од минималистичког програма и основних постулата генеративне лингвистике, у овом истраживању ће се применити картографски приступ синтаксичкој анализи који су развили италијански лингвисти.

3. Рицијев картографски модел синтаксичке анализе

Анализирајући унутрашњу структуру реченице Рици (1997: 281) је дели на три основна слоја. Први од њих је лексички слој (VP), који се управља глаголом и у ком се одвија додељивање семантичких улога, затим следи флективни слој (IP), у ком се аргументима додељују особине попут падежа и слагања, и последњи, комплементизаторски слој (CP) се води слободном граматичком морфемом и у њему се манифестују тема, упитне речи и елементи у фокусу (Rizzi, 1997: 281;

[7] Међусобно приближавање, сличност или слагање; да би реченица била конвергентна, она мора да усагласи и изговор и смисао.

Halupka Rešetar, 2016: 285). Уз то, према Халупки Решетар (2016: 285), Рици (1997) предлаже четири пројекције леве периферије: *фраза илокуционе снаге (ForceP)*, у којој се одређује тип реченице, затим *фраза теме (TopP)*, *фраза фокуса (FocP)* и *финитна фраза (FinP)*, која се односи на лични глаголски облик. Што се тиче хијерархијске структуре леве периферије, Рици (1997: 287–288) сматра да је то сложено поље са специфичним редоследом елемената: илокуциона снага > тема > фокус > финитност, у оквиру ког се теме и фокуси организују кроз специфичне функционалне пројекције. Синтаксичка репрезентација теме се остварује путем артикулације тема–коментар, а фокус кроз артикулацију фокус–пресупозиција. У том случају, фраза теме (TopP) користи приказ X' теорије, спецификатор (Spec) означава тему, а коментар представља допуну. У наставку је наведен шематски приказ ове хијерархијске структуре.

Слика 3: Рицијев картографски модел леве периферије у оквиру артикулације тема–коментар (Rizzi, 1997: 286)

На основу приказа може се приметити да се фраза теме састоји од коментара који је означен YP. Са његове леве стране долази функционална глава *(head)* (Top^0) која је често празан елемент, али има функцију да повеже тему и коментар, на тај начин она ствара вишу предикацију (Top'). У овом погледу, виша предикација има исту функцију као и AgrSP (функција повезивања субјекта и предиката). На том слоју се налази и спецификатор XP, који представља тему.

Померање конституента у положај спецификатора TopP за тему или FocP за фокус се не дешава произвољно, већ се морају задовољити одређени критеријуми, који подразумевају Чомскијев приступ *последњег средства* или према Халупки Решетар (2016: 286) *прибежишта (last resort)*. Тада елементи који се померају улазе у конфигурацију са управним елементима фразе теме или фокуса. Овакав процес покреће се искључиво услед потребе за задовољавањем критеријума граматичке исправности, то јест, према Чомском услед провере (чекирања) обележја (*feature checking*) (Rizzi, 1997:287). Поред тога што се тема у оквиру картографског модела синтаксе може реализовати на више позиција, док фокус има јединствену позицију, Рици (1997: 291) наглашава да фокус има квантификаторска својства, за разлику од теме која нема те особине. То значи да се фокус може односити на интерпретативни опсег реченице и уз то он не може бити повезан са референтном заменицом[8]. Ради бољег разумевања, у наставку је наведен пример ове прагматичко-синтаксичке дијагностике у српском језику.

(3) ***Петра*** *су желеле да поздраве све девојчице.* (Халупка Решетар, 2011: 122)

[8] Овакав ефекат се у генеративној лингвистици назива *weak crossover* (WCO), који служи као дијагностички тест за разликовање фокуса и теме у левој периферији реченице. Када је тема у питању, она може имати референтни елемент у реченици, као што је клитика и на тај начин се утврђује одсуство WCO ефекта.

Фокализовани конституент *Петра* у примеру (3), према Халупки Решетар (2011: 122) поседује широк опсег, јер се значење односи на то да је Петар једини дечак од свих кога су све девојчице желеле да поздраве. Према томе се може закључити да се тема не одликује таквим квантификаторским својствима.

Картографски приступ анализи реченица веома је значајан за ово истраживање, пре свега јер се полази од става да се својства опсега и дискурса (попут тематизације) додељују кроз специфичне синтаксичке позиције. Ово је посебно важно и релевантно за анализу кинеског језика који не поседује флективну морфологију, али и за српски језик у ком су одређена лингвистичка испољавања експлицитнија.

Ради прецизнијег утврђивања тематских структура и њихове класификације у овом истраживању, потребно је ослонити се и на теоријски оквир који омогућава повезивање структуре на нивоу реченице са дискурсним околностима. У том случају, у наставку ће бити примењени прагматички критеријуми и концепт референцијалности које предлаже Ламбрехт (1994).

4. Ламбрехтови прагматички критеријуми и референцијалност

Према Ламбрехту (1994: 5), главне категорије информационе структуре су пресупозиција и асерција (тврдња), које се односе на оно што говорник претпоставља да је слушаоцу познато или можда није познато; затим идентификација и активација, које се тичу говорникове претпоставке о природи репрезентације дискурсних референата у тренутку изрицања исказа; те напослетку тема и фокус. Оне подразумевају говорникову процену о предвидљивости веза између информационих јединица у датом дискурсу.

Важно је истаћи да су за информациону структуру релевантне две врсте значења, лексичко значење које је садржано у самим речима и изразима, и референцијално значење, које се формира успостављањем односа међу језичким конституентима у дискурсу (Lambrecht, 1994: 37). Што се референцијалног значења тиче, оно се може односити на значење које се формира између аргумената и предиката у исказу, али и на лингвистичке изразе и ентитете или стања ствари на која ти изрази референишу. Стога се према Ламбрехту (1994: 37) таква стања или ентитети називају *референтима*. У наставку је наведен и образложен пример анализе реченичне структуре применом наведеног Ламбрехтовог приступа:

(4) *I finally met the woman who moved in downstairs.* (Lambrecht, 1994: 55) (Коначно сам упознао жену која се доселила спрат испод.)

Пре свега, на основу структуре реченице могуће је извршити идентификацију референта о коме је реч. Поред тога, може се уочити да реченица имплицира прагматичку пресупозицију која обухвата догађај досељења, као и очекивање да ће између говорника и те особе доћи до сусрета. Уз то, употреба личних и релативних заменица указује на референта на ког се оне и односе, при чему се претпоставља да су информације садржане у реченици релевантне како за говорника означеног субјектом (I), тако и за референта на кога упућује односна заменица (who) (Lambrecht, 1994: 55–56). Стога, када се узму у обзир све наведене пресупониране информације, прагматичка асерција се може односити на то да се говорник сусрео са дотичном особом.

Важан аспект у одређивању тематског статуса конституента односи се на идентификацију и активацију. Ламбрехт (1994: 74) наводи да суштина идентификације подразумева да слушалац буде у стању да препозна одређени референт међу свим другима који би се могли описати истим изразом и да га повеже са оним који се налази у уму говорника. Такође, предуслов за процес активације јесте постојање идентификованог референта, односно менталне репрезентације у свести примаоца поруке. Према томе, неидентификовани референти сматрају се *потпуно новим (brand-new)*, а у оквиру ове категорије постоје *неусидрени (unanchored)* и *усидрени (anchored)* референти (Lambrecht, 1994: 105).

Што се тиче врсте референата који могу вршити функцију теме, Ламбрехт на основу прагматичких критеријума формулише скалу топикалне прихватљивости. Степен прихватљивости одређује се према положају референта, од најприхватљивијег до најмање прихватљивог, што је приказано следећом скалом:

1. Активно – најприхватљивије
2. Доступно
3. Некоришћено
4. Потпуно ново – усидрено
5. Потпуно ново – неусидрено – најмање прихватљиво (Lambrecht, 1994: 165).

Из наведеног излагања може се закључити да Ламбрехтов приступ свакако нуди знатно прецизније критеријуме одређивања тематског статуса у поређењу са традиционалном литературом, што је од посебног значаја за ово истраживање.

5. Теорија дискурсне репрезентације

Како би се прецизније одредила кохерентност дискурса, утврдиле везе у оквиру тематских ланаца и повезаност нулте анафоре са тематским референтом у кинеском језику, ова дисертација ће се у свом истраживачком приступу ослонити и на *теорију дискурсне репрезентације*.

Циљеви ове теорије укључивали су разрешење везе између квантификатора и анафоричке заменице. Један од главних проблема јесу биле недозвољене (неграматичне) анафоричке везе, односно ситуације када заменица не може да се односи на претходну именичку фразу (Kamp, 2013/1981: 332). Хипотеза теорије претпоставља да показне и анафоричке заменице бирају своје референте из скупова претходно доступних ентитета, с тим што се деиктичке (показне) заменице везују за скуп ентитета који припадају стварном свету, а анафоричке заменице ипак на скуп репрезентација које су конструисане на основу претходног дискурса (Kamp, 2013/1981: 335). Такође, у процес детекције референата анафоричких заменица неопходно је уврстити специфичне когнитивно-прагматичке стратегије. Ове стратегије се обично ослањају на претпоставке о стварном свету, граматичке трагове, и редослед којим су потенцијални референти уведени у дискурс (Kamp, 2013/1981: 335).

Практична примена ове теорије у оквиру кинеског језика може се приказати путем следећих примера:

(5) а. *e* 来了。(Huang, 1984: 537) *e lái le.* [празна категорија – долазити – LE (перф.); тј. Дошао је.]

б. 李四很喜欢 *e*。(Huang, 1984: 537) *Lǐsì hěn xǐhuān e.* [Лиси – веома – свиђати се, волети – празна категорија; тј. Он се допада Лиси.]

ц. 张三说 *e* 不认识李四。(Huang, 1984: 537) *Zhāngsān shuō e bù rènshí Lǐsì.* [Џангсан – говорити – празна категорија – BU (негација) – познавати – Лиси; тј. Џангсан каже да он не познаје Лиси.]

д. 张三说李四不认识 *e*。(Huang, 1984: 537) *Zhāngsān shuō Lǐsì bù rènshí e.* [Џангсан – говорити – Лиси – BU (негација) – познавати – празна категорија; тј. Џангсан каже да га Лиси не познаје.]

Да би се информације из датих реченица разумеле на прави начин, постојећа структура се мора проширити, тако да се на основу претходног контекста утврде референце празних (нултих) категорија. Овај когнитивно-семантички процес зависи од окружења и контекста у коме се исказ реализује (Kamp, 2013/1981: 337). С обзиром на то да је референт активан и доступан у оквиру структуре дискурсне репрезентације (DRS), прималац поруке са знатно мањим напором успоставља коиндексирану анафоричку везу између нултог конституента и постојећег антецедента. На тај начин се може објаснити и континуитет теме и присуство нултих субјеката, односно нултих анафора у кинеском, јер видљиво понављање већ активног референта није неопходно.

Постулати ове теорије и њен методолошки инструмент биће од кључног значаја за анализу кинеског језичког корпуса, али ће се показати као дескриптивно применљиви и на материјалу српског језика.

6. Типолошка подела језика

На крају, у оквиру овог рада разматра се типолошка подела језика заснована на теоријском моделу који су успоставили Чарлс Ли и Сандра Томпсон. На основу свог истраживања, Ли и Томпсон (1976: 459) извршили су класификацију на четири основна типа језика: 1. субјекатски истакнути језици (*subject prominent, SP*); 2. тематски истакнути језици (*topic prominent, TP*); 3. језици који су и субјекатски и тематски истакнути; 4. језици који не спадају ни у једну групу, односно не припадају ни субјекатски ни тематски истакнутим језицима.

Према Лију и Томпсоновој (1976: 460), основна структура реченице у субјекатски истакнутим и тематски истакнутим језицима заснива се на различитим организационим принципима. У субјекатски истакнутим језицима граматички односи и структура реченице анализирају се најпре кроз однос субјекта и предиката, док се у тематски истакнутим језицима организација реченице тумачи кроз однос теме и коментара. На основу таквог запажања, већина индоевропских језика убраја се у субјекатски истакнуте језике, док се кинески ипак сматра представником тематски истакнутих језика. У том погледу, један од значајнијих доприноса у проучавању тематске структуре и њене улоге у кинеском језику дали су Ли и Томпсон (1976: 483),

наглашавајући да у тематски истакнутим језицима тема представља основу синтаксичке организације реченице, док је у субјекатски истакнутим језицима углавном посебно обележена.

Претходно елаборирани научни модели и концепти чиниће интегрални теоријски оквир ове дисертације, као и чврсто појмовно упориште за дефинисање методологије идентификације тематских структура.

Оквирни опис материјала који ће се користити и метода за његову анализу

Ова дисертација ће најпре усвојити квалитативни метод истраживања како би се на основу постојеће литературе утврдиле, анализирале и описале карактеристике тематских структура у кинеском и српском језику. Затим ће се комбинацијом квалитативне и квантитативне методе анализирати подаци из корпуса сачињених од драмских текстова. Конструкција која ће бити у фокусу овог истраживања јесте дихотомија *тема–коментар (topic–comment)*, а позиција на којој се остварује прагматичка функција *теме* јесте SpecTOP, односно спецификар који долази на прво место конструкције.

Затим следи процес екстракције и сређивања података. Подаци ће бити прикупљени и сачувани у програму Microsoft Excel. У наставку ће бити представљени: 1) инклузиони и ексклузиони критеријуми за избор примера у корпусу; 2) критеријуми за препознавање тема; 3) поступак анализе одабраних примера и 4) поступак анотације корпуса.

1) Инклузиони и ексклузиони критеријуми за избор примера у корпусу

У анализу ће бити укључене све реченице које садрже тематску структуру, која је реализована у левој периферији реченице, и које омогућавају идентификацију односа тема–коментар. С друге стране, из анализе се искључују реченице у којима се тематски конституент не налази у левој периферији, као и примери који према ниже поменутим критеријумима не омогућавају прецизну идентификацију појма тема.

2) Критеријуми за препознавање тема

За препознавање тема у оквиру леве периферије издвајају се следећи критеријуми:

1. Тема је референцијалан конституент који је когнитивно доступан учесницима у комуникацији и који је могуће идентификовати; 2. Тема представља конституент који означава „о чему се у исказу говори” (aboutness); 3. Тема претходи коментару и са њим чини конструкцију тема–коментар; 4. Тема се налази у левој периферији реченице без обзира на то да ли је базно генерисана или је формирана померањем; 5. Тема је конституент који може бити повезан са кореферентним елементом у унутрашњости реченице, у зависности од типа тематске структуре.

3) Поступак анализе одабраних примера

Путем интеракције апарата теоријског оквира минималистичког програма и картографског модела анализе синтаксичке структуре претпоставља се да се у левој периферији налазе функционалне главе као што су: Top (*topic* – тема), Foc (f*ocus* – фокус), Q (*question* – питање) (Rizzi & Bocci, 2017: 2). Картографски приступ послужиће као алат за спровођење анализе синтаксе у

посматраним корпусима. Архитектура C–система која је од важности за ово истраживање јесте Force (илокуциона сила) … Top (тема) … Fin (финитност). Према томе, модел који ће се користити за анализу реченица у овој дисертацији јесте [Force [Top* [Int [Top* [Foc [Top* [Fin [IP …]]]]]]]] (Rizzi & Bocci, 2017: 6).

Како лева периферија обухвата различите врсте померања из унутрашњих позиција реченице (A'-померање), њена основна функција је одређивање конфигурација за изражавање семантике опсега дискурса. Конкретно за TopP (фраза теме), у синтакси то изгледа тако што главе привлаче фразе из унутрашњости реченице које имају одговарајућа обележја. Нпр. глава Top привлачи фразу са обележјем +Top и на тај начин се ствара Spec – глава конфигурације TopP. Spec позиција се интерпретира као тема, а њен комлемент је коментар (Rizzi & Bocci, 2017: 12). У наставку је наведен пример анализе по картографском моделу синтаксичке структуре (Rizzi & Bocci, 2017). Анализа приказује пример поступка идентификације положаја тематизованог конституента, начин његовог формирања и однос са другим елементима у оквиру леве периферије.

Кинески:

Пример анализе:

1) 这本书，我已经看过了。

[TOP 这本书] [COM 我已经看过了]

[Force [Top*这本书 [Int [Top* [Foc [Top* [Fin [我已经看过了 …]]]]]]]

[ForceP [TopP 这本书 i . . . [TP 我已经看过［这本书］i 了]]

Српски:

1) Ову књигу, сам већ прочитао.

[TOP Ову књигу] [COM сам већ прочитао.]

[ForceP [TopP Ову књигу i ...[TP сам већ прочитао [ову књигу]i]]

У претходно наведеном примеру, индекс *i* означава траг који представља доњу копију и не изговара се, тј. брише се у оквиру PF нивоа.

4) Поступак анотације корпуса

Како би се у следећој фази анализе утврдиле сличности и разлике, потребно је прво извршити обележавање корпуса на основу унапред утврђених критеријума. Ови критеријуми прецизно ће бити утврђени у току анализе релевантне литературе и самог корпуса, полазећи од теоријских приступа који се односе на кинески и српски језик. Након извршења потребних анализа, биће успостављени оперативни критеријуми на основу којих ће сваки пример бити анотиран тако да обухвати структурну и аналитичку анотацију. Означавање података ће укључити категорије према следећој табели:

врста речи	врста речи од којих се састоји тематска структура
деривациони статус	да ли је тема у основној позицији или је померена
тип померања	уколико је тема померена, да ли се односи на процес тематизације или леве дислокације

врста кореферентног елемента	уколико је тема померена, који кореферентни елемент је у питању, да ли се веза остварује кроз анафоричку заменицу, празну категорију, однос део–целина, категорију укључености, без референтног елемента
дискурсна фунција	да ли је у питању повезивање (референцијалност), тематски ланац (појава више тема у оквиру једне реченице), увођење нових тема, констрастирање, итд.

Пример анотације дат је у наставку:

[TOP]

这本书 / Ову књигу

CATEGORY=NP

DERIV=MOVED

MOVEMENT=TOPICALIZATION

COREF_TYPE=GAP

DISCOURSE_FUNCTION=REFERENCE_LINK

[/TOP]

Након означавања одабраног корпуса, поред квалитативне, може се извршити и квантитативна анализа сличности и разлика, као и њихов табеларни и графички приказ.

Основу овог истраживања чиниће корпус сачињен од десет драмских дела, од чега је пет написано на кинеском, а пет на српском језику. Избор корпуса извршен је с циљем обезбеђивања репрезентативне грађе за контрастивну анализу испитиваног језичког феномена. Корпус кинеских драмских дела састоји се од око 200.000 карактера, док корпус српских драма садржи око 500.000 знакова. У наставку се налази списак драмских дела која ће бити обухваћена у истраживању.

Грађа на кинеском језику:

1. 曹禺 《雷雨》/ Цао Ју, *Олуја*;
2. 曹禺《原野》/ Цао Ју, *Дивљина*;
3. 曹禺《日出》/ Цао Ју, *Свитање*;
4. 老舍《茶馆》/ Лао Ши, *Чајџиница*;
5. 过士行《鸟人》/ Гуо Шисинг, *Људи птице*.

Грађа на српском језику:

1. Биљана Србљановић, *Београдска трилогија*;
2. Биљана Србљановић, *Породичне приче*;
3. Душан Ковачевић, *Професионалац*;
4. Душан Ковачевић, *Балкански шпијун*;
5. Бранислав Нушић, *Госпођа министарка*.

Оквирни план истраживања

Оквирни план за предложено истраживање обухвата три међусобно повезане фазе. Прва фаза односи се на прикупљање и прегледање релевантне литературе како би се анализом постојећих истраживања и теоријских приступа утврдиле карактеристике и критеријуми тематских структура у оба језика, као и њихова класификација. Друга фаза обухвата формирање корпуса за анализу и његову анотацију. Трећа фаза подразумева спровођење квалитативне и квантитативне анализе корпуса. У оквиру квантитативне анализе примениће се одговарајући статистички тестови, као што су хи-квадрат (χ^2) тест независности, Фишеров егзактни тест, или метода дескриптивне статистике у зависности од структуре и величине узорка. С друге стране квалитативна анализа ће омогућити интерпретацију уочених образаца и појава. Резултати анализе пружиће закључна разматрања о сличностима и разликама тематских структура у анализираним језицима.

Прелиминарни списак стручне литературе

Ai, R. R. (2014). Topic-Comment Structure, Focus Movement, and Gapping Formation. *Linguistic Inquiry*, *45*(1), 125–145.

Antović, M. (2007). *Teorija optimalnosti i teorija metafore u svetlu muzičke i jezičke kompetencije*. Ph.D. dissertation. Faculty of Philosophy, Niš.

Badan, L. (2007). *High and Low Periphery: a Comparison between Italian andd Chinese.*Ph.D. dissertation, Università di Padova.

Badan, L. (2015). Left and right peripheries in Mandarin. *FAITS DE LANGUES*, *46*(2), 23–38.

Birner, B. J. (2013). *Introduction to Pragmatics*. Wiley–Blackwell.

Bošković, Ž. (2001). *On the Nature of the Syntax-Phonology Interface: Cliticization and Related Phenomena*. Elsevier Science Ltd. https://doi.org/10.1163/9780585474250

Cao, F. (1995). *Zhuti zai Hanyu zhong de gongneng yanjiu: Maixiang yuduan fenxi de di yi bu* [A functional study of topic in Chinese: The first step toward discourse analysis] (X. Tianwei, Trans.). Yuwen Chubanshe.

Chao, Y. R. (1968/2011). *A Grammar of Spoken Chinese*. University of California Press.

Chomsky, N. (1995/2015). *The Minimalist Program* (20 ed.). The MIT Press.

Cinque, G. & R., L. (2008). The cartography of syntactic structures. *Stud_ies in Linguistics—CISCL Working Papers 2*, 42–58.

Culicover, P. W. (2014). The history of syntax. In D. S. Y. S. A. Carnie (Ed.), *The Routledge Handbook of Syntax*. Routledge.

Dai, Y. & Yuan, H. (1998). *Sange pingmian: Hanyu yufa yanjiu de duowei shiye* [Three dimensions: Multidimensional perspectives on Chinese grammar research]. Yuwen Chubanshe.

Gundel, J. F., T. (2006). Topic and Focus. In G. H. Ward, Laurence R. (Ed.), *The Handbook of Pragmatics* (pp. 175–196). Blackwell Publishing.

Hajičová. E & Sgall, P. (1987). The ordering principle. *Journal of Pragmatics*, *11*(4), 435–454. https://doi.org/https://doi.org/10.1016/0378-2166(87)90088-9

Halliday, M. A. K. (1967). Notes on transitivity and theme in English: (Part 2). *Journal of Linguistics*, *3*(2), 199–244. https://doi.org/10.1017/S0022226700016613

Halupka Rešetar, S. (2011). *Rečenični fokus u engleskom i srpskom jeziku*. Filozofski fakultet.

Halupka Rešetar, S. (2016). Leva periferija klauze / CP u srpskom jeziku. In S. H.-R. Boban Arsenijević (Ed.), *Srpski jezik u savremenoj lingvističkoj teoriji* (pp. 283–317). Filozofski fakultet.

Huang, C. J. (1982). *Logical relations in chinese and the theory of grammar.* Ph.D. dissertation. Massachusetts Institute of Technology. Massachusetts.

Huang, C. T. J. (1987). Remarks on Empty Categories in Chinese. *Linguistic Inquiry*, *18*(2), 321–337.

Kamp, H. (2013/1981). A Theory of Truth and Semantic Representation. In *Meaning and the Dynamics of Interpretation: Selected Papers of Hans Kamp* (pp. 329–369). Brill. https://doi.org/https://doi.org/10.1163/9789004252882_014

Knjižar, I. (2019). *Lingvistički detektori presupozicije u razgovornom diskursu.* Ph.D. dissertation. Filološki

fakultet, Univerzitet u Beogradu.
Krifka, M. (2008). Basic Notions of Information Structure. *Acta Linguistica Hungarica*, *55*(3-4), 243–276.
Kroeger, P. (2017). Basic Concepts in Information Structure: Topic, Focus, and Contrast. *GIAL Electronic Notes Series (GIALens)*, *1*(11), 1–12.
Lambrecht, K. (1994/1998). *Information structure and sentence form: Topic, focus, and the mental representations of discourse referents*. Cambridge University Press.
Lei, L., Liao, Y. & Cheng, L. (2002). Hanyu huati ji qi fanwei yanjiu [Research on Chinese topics and their scope]. *Xinan Minzu Xueyuan Xuebao (Zhexue Shehui Kexue Ban)*, (2), 208–212+252.
Li, C. N. & Thompson, S. A. (1976). Subject and topic: New typology of language. In C. N. Li (Ed.), *Subject and topic* (pp. 457–489). Academic Press.
Li, C. N. & Thompson, S. A. (1981). *Mandarin Chinese: A Functional Reference Grammar*. University of California Press.
Li, Y.-H. A. & Wei, T.-C. (2014). Ellipsis. In *The Handbook of Chinese Linguistics* (pp. 275–310). https://doi.org/https://doi.org/10.1002/9781118584552.ch11
Liu, D. (2023). Huati leixing yu zhuju xianxiang: Yuyan bijiao de shijiao [Topic types and main clause phenomena: A comparative linguistic perspective]. *Waiyu Jiaoxue Yu Yanjiu, 55*(1), 3–15, 158. https://doi.org/10.19923/j.cnki.fltr.2023.01.015
Lu, J. (1993). Hanyu juzi de tedian [Characteristics of Chinese sentences]. *Hanyu Xuexi*, (1), 1–6.
Lu, J. (2022). Zai yi yuyan xinxi jiegou yanjiu [Reconsidering research on language information structure]. *Dangdai Xiucixue*, (2), 1–13. https://doi.org/10.16027/j.cnki.cn31-2043/h.2022.02.001
Lu, J. (2024). Yupian, yujing, yuyi beijing he guanlian lilun [Discourse, context, semantic background, and relevance theory]. *Yuyan Yanjiu, 44*(1), 1–7.
Matić, D. (2015). Information Structure in Linguistics. *International Encyclopedia of the Social & Behavioral Sciences*, *12*, 95–99.
Miškeljin, I. (2016). *Topicalization and Left Dislocation in English and Serbian.* Ph.D. dissertation. Filozofski fakultet, Univerzitet u Novom Sadu.
Miškeljin, I. (2017). Discourse Functions of Topicalization and Left Dislocation in Serbian. *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku*, *LX*(1), 53–70.
Miškeljin, I. (2018). Two Types of Left Dislocation in Serbian. *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku*, *LXI*(2), 57–68.
Miškeljin, I. (2024). Syntactic Properties of Topicalization in Serbian. *Zbornik Matice srpske za filologiju i lingvistiku 67*(2), 51–72.
Popović, Lj. (2004). *Red reči u rečenici*. Društvo za srpski jezik i književnost Srbije.
Qi, F. (2012). *Xiandai Hanyu jiaodian yanjiu* [Research on focus in modern Chinese]. Ph.D. dissertation. Fudan University.
Rizzi, L. (1997). The Fine Structure of the Left Periphery. In L. Haegeman (Ed.), *Elements of Grammar: Handbook in Generative Syntax* (pp. 281–337). Springer Netherlands. https://doi.org/10.1007/978-94-011-5420-8_7
Rizzi, L. (2004). Locality and Left Periphery. In A. Belletti (Ed.), *Structures and Beyond: The Cartography of Syntactic Structures, Volume 3* (pp. 223–251). Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/oso/9780195171976.003.0008
Rizzi, L. (2017). A note on the typology of topic and focus markers. *Linguistic travels in time and space: Festschrift for Liz Pearce Wellington Working Papers in Linguistics 23*, 205–210.
Rizzi, L. (2017). Locality and the functional sequence in the left periphery. In A. Enoch, H. Eric, P. Genoveva, & S. Manuela (Eds.), *Elements of Comparative Syntax* (pp. 319–348). De Gruyter Mouton. https://doi.org/doi:10.1515/9781501504037-012
Rizzi, L. & Bocci G. (2017). Left Periphery of the Clause: Primarily Illustrated for Italian. In M. E. H. C. Riemsdijk (Ed.), *The Wiley Blackwell Companion to Syntax, Second Edition* (pp. 1–30). https://doi.org/https://doi.org/10.1002/9781118358733.wbsyncom104
Shi, D. (2025). *Jufa, yuyi, yupian de jiemian hudong* [Interface interactions among syntax, semantics, and discourse]. Shangwu Yinshuguan.
Shyu, S.-I. (2014). Topic and Focus. In *The Handbook of Chinese Linguistics* (pp. 100–125). https://doi.org/https://doi.org/10.1002/9781118584552.ch5
Silić, J. (1984). *Od rečenice do teksta*. Sveučilišna naklada Liber.
Stjepanović, S. (2007). Free word order and copy theory of movement. In N. C. & J. Nunes (Eds.), *The Copy Theory Movement* (pp. 219–248). John Benjamins.
Sturgeon, A. (2008). *The Left Periphery: The interaction of syntax, pragmatics and prosody in Czech*. John Benjamins Publishing Company. https://doi.org/10.1075/la.129
Sun, C. (2021). Hanyu huati jiegou de leixing xinyi [A new discussion on the types of Chinese topic

structures]. *Waiguoyu (Shanghai Waiguoyu Daxue Xuebao), 44*(6), 14–23.
Tsai, W.-T. D. (2015). *The Cartography of Chinese Syntax: The Cartography of Syntactic Structures, Volume 11*. Oxford University Press. https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780190210687.001.0001
Ward, G. B., B. (2006). Information Structure and Non–canonical Syntax. In G. H. Ward, Laurence R. (Ed.), *The Handbook of Pragmatics* (pp. 153–174). Blackwell Publishing.
Wu, Z. (2004). *Xiandai Hanyu juzi de zhuti yanjiu* [A study of topics in modern Chinese sentences]. Beijing Daxue Chubanshe.
Xu, C. (1997). Zhuyu huati wenti yanjiu zongheng tan [A survey of research on subject–topic issues]. *Hanyu Xuexi*, (6), 45–50.
Xu, L. & Liu, D. (2007). *Huati de jiegou yu gongneng* [The structure and function of topic] (Revised ed.). Shanghai Jiaoyu Chubanshe.
Xu, L. J. & Langendoen, D. T. (1985). Topic Structures in Chinese. *Language*, *61*(1), 1–27. https://doi.org/https://doi.org/10.2307/413419
Yuan, Y. (1996). Huatihua ji xiangguan de yufa guocheng [Topicalization and related grammatical processes]. *Zhongguo Yuwen*, (4), 241–254.
Zhang, B. & Fang, M. (2020). *A Research on Functional Grammar of Chinese (1st ed.)*. Routledge. https://doi.org/https://doi.org/10.4324/9780367853518
Zhu, D. (1985). *Yufa dawen* [Questions and answers on grammar]. Shangwu Yinshuguan.
Zhu, D. (2025/1982). *Yufa jiangyi* [Lectures on grammar]. Shangwu Yinshuguan.

УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ – ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

Докторске академске студије

Пријава теме докторске дисертације – **БИОБИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА**

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата: Татјана Младеновић Нешковић

Број досијеа: 2023/30040

Радни наслов теме докторске дисертације

Контрастивна анализа информационе структуре у кинеском и српском језику: тема и механизми њеног формирања

Биографија кандидата

Татјана Младеновић Нешковић рођена је 21.02.1995. године у Београду. Основне академске студије уписује на Филолошком факултету, Универзитета у Београду, на катедри за кинески језик и књижевност. У јулу 2018. године завршава први степен академских студија са просечном оценом 9,4. У септембру 2018. додељена јој је стипендија владе Народне Републике Кине за магистарске студије на катедри за лингвистику и примењену лингвистику. У јуну 2021. године завршава академске студије другог степена. У академској 2023/2024. години на Филолошком факултету, Универзитета у Београду, уписује докторске академске студије. У току академске 2025/2026. додељена јој је стипендија Центра за језике (CLEC) за стручно усавршавање и истраживачки боравак. Од септембра 2025. до јануара 2026. семестар проводи на Педагошком универзитету источне Кине (ECNU). До сада је учествовала на следећим лингвистичким конференцијама:

1. Девета међународна конференција о предавању кинеског језика као страног за студенте постдипломских студија, Педагошки универзитет источне Кине (ECNU), Шангај, НР Кина, 25–26. мај 2019. године;

2. Осма међународна лингвистичка конференција (All Linguistics Today – ALT8), Филолошки факултет Универзитета у Београду, 23–25. мај 2025. године;

3. Осма међународна конференција за кинески језик и дискурс, са посебним освртом на истраживања конструкције *тема–коментар*, Аутономни универзитет (Universidad Autónoma de Madrid) Мадрид, Шпанија, 15–17. јун 2026. године.

Списак објављених научних и стручних радова кандидата

Mladenović, T. 2025. Kontrastivna analiza čengju idioma izgrađenih od karaktera 天/tiān/(nebo) u kineskom i frazema izgrađenih od lekseme „nebo” u srpskom jeziku. *Primenjena lingvistika, vol. 26*, 277–292. https://doi.org/10.18485/primling.2025.26.16

Деловодни број: УНИВЕРЗИТЕТ У БЕОГРАДУ
ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

ПРИМЉЕНО: 05-10-2026			
Орг. јед.	Број	Прилог	Вредност
	1918/3		

КАТЕДРА ЗА Кликните да бисте почели унос текста.

ПРЕДЛОГ ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације

Подаци о кандидату

Име и презиме кандидата:
Татјана Младеновић Нешковић

Број досијеа:
2023/30040

Радни наслов теме докторске дисертације

Контрастивна анализа информационе структуре у кинеском и српском језику: тема и механизми њеног формирања

Уже научне области којима припада тема докторске дисертације

Синологија

Предлог ментора докторске дисертације

Доц. др Xiaolei Jin

1) Катедра за _____ је **САГЛАСНА са предложеном темом докторске дисертације и предлогом ментора** и предлаже Већу докторских академских студија Филолошког факултета да усвоји наведени састав Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости предлога теме докторске дисертације.

2) Катедра за _____ је **САГЛАСНА са предложеном темом докторске дисертације уз промену предложеног ментора, за шта је кандидат дао сагласност која се налази у прилогу**, и предлаже Већу докторских академских студија Филолошког факултета да усвоји наведени састав Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости предлога теме докторске дисертације.

3) Катедра је закључила да предложена тема **не припада ужој научној области** која се изучава на Катедри и Пријаву теме на разматрање упућује Катедри за _____, која у року од 30 дана треба Већу докторских академских студија Филолошког факултета, преко Архиве, да упути предлог састава Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости теме докторске дисертације.

Управник Катедре

ПРЕДЛОГ МЕНТОРА И ЧЛАНОВА КОМИСИЈЕ

МЕНТОР	
Име и презиме:	**Xiaolei Jin**
Звање:	доцент
Факултет или институција:	Филолошки факултет, Универзитет у Београду
Ужа област научноистраживачког рада:	Синологија
Ако предложени ментор није на листи ментора Филолошког факултета, испуњеност услова за ментора потврђује се **приложеном табелом из акредитације (*m_tabela*)**. Квалификације за менторство предложене теме се потврђују радовима из области којој припада предложена тема дисертације (најмање 5 радова).	
1. Jin, X. *Темпоралност у кинеском језик.* Beograd: Čigoja štampa. 2026.	
2. Jin, X. Funkcionalna dihotomija u narativu: diskursne uloge rečci *-le* i *le* u kineskom jeziku. *Komunikacija i kultura online*, Godina XVI, broj 16, 2025., str. 166-194.	
3. Jin, X. Aspektualno značenje i funkcija udvojenih glagola u kineskom narativnom diskursu, *Анали Филолошког факултета*, Vol. XXXV, No. 1, 2023, pp. 91-109.	
4. Jin, X. Broj 一/YI (jedan) u kineskom jeziku i njegovo temporalno značenje, *Komunikacija i kultura online*, XIV, br. 14, 2023. 61-90.	
5. Jin, X. Telični glagoli i ograničena situacija u kineskom jeziku. *Anali Filološkog fakulteta*, Knjiga XXXIII, Sveska II. 2021, str. 29-48.	
6. Jin, X. & Polovina, V. Lingvistička i kulturološka poređenja sms poruka u kineskom i srpskom. U: А. Митровић (ur.), *Orijentalistika juče-danas-sutra.* Beograd, 2019, str. 561-576.	
Предложени ментор својим потписом потврђује да прихвата менторство предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.	
Датум прихватања менторства: 20. 09. 2026	**Потпис предложеног ментора***

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ И 1. ЧЛАН	
Име и презиме:	Борко Ковачевић
Звање:	Редовни професор
Факултет или институција:	Универзитет у Београду – Филолошки факултет
Ужа област научноистраживачког рада:	Општа лингвистика
Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се **приложеном табелом из акредитације (*d_tabela*)** или **библиографијом** из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.	
1.	
2.	
3.	
4.	
5.	
Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.	
Датум прихватања чланства: 24.9.2026.	**Потпис предложеног члана Комисије***

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

orient@fil.bg.ac.rs

From: Borko Kovacevic <kovacevic.borko@gmail.com>
Sent: utorak, 06. oktobar 2026. 16:23
To: Vesna Vidović; Veran Stanojevic; orient@fil.bg.ac.rs
Subject: Članstvo u Komisiji

Poštovani,
ovim putem potvrđujem da prihvatam da budem predsednik Komisije za odbranu teme i ocenu naučne zasnovanosti doktorske disertacije, koju je prijavila Tatjana Mladenović Nešković, pod naslovom
Контрастивна анализа информационе структуре у кинеском и српском језику: тема и механизми њеног формирања
Srdačno,
Borko Kovačević

ЧЛАН КОМИСИЈЕ	
Име и презиме:	**Ана М. Јовановић**
Звање:	доцент
Факултет или институција:	Филолошки факултет Универзитета у Београду
Ужа област научноистраживачког рада:	Синологија

Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се **приложеном табелом из акредитације (*d_tabela*)** или **библиографијом** из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.

1. Jovanović, A.M. (2026). **Heaven and Earth — Contrastive Analysis of Chinese and Serbian Idiomatic Expressions with 天 /tiān/, 地 /dì/, 'nebo' and 'zemlja'**. U Radosav Pušić, A.M. Jovanović *et al* (ur.), *Ogledi iz sinologije: međunarodna tematska kolektivna monografija povodom pedeset godina sinologije.* (str. 169–185). Beograd: Filološki fakultet u Beogradu. doi.org/10.18485/sinolog50.2026.ch10

2. Jovanović, A. M. (2022). STRUKTURNA I SEMANTIČKA ANALIZA LEKSIČKIH JEDINICA IZGRAĐENIH OD LEKSEMA 天 /tiān/ (nebo) I 地 /dì/ (zemlja) U SAVREMENOM KINESKOM JEZIKU. *Komunikacija i kultura online*. XIII, broj 13 (str. 93- 118) https://doi.org/10.18485/kkonline.2022.13.13.6

3. Jovanović, A. M. (2022). 孝 /XIÀO/ — THE CULTURAL LINGUISTICS PERSPECTIVE. U N. Panić Cerovski, B. Kovačević & M. Dinić Marinković (eds.). BeLiDa 1: Thematic Collection of Papers. Belgrade: University, Faculty of Philology, (str. 421-447). https://doi.org/10.18485/belida.2022.1.ch17

4. Jovanović A. **Reči za delove tela u složenicama i idiomatskim izrazima kineskog jezika kojima se izražavaju apstraktni koncepti u vezi s ljudskim karakterom i stavom**. *Orijentalistika juče, danas, sutra* (priredila Mitrović, A.), Beograd, 2019: 551-560. ISBN 978-86-6153-609-0, https://doi.fil.bg.ac.rs/pdf/eb_book/2019/orijentalistika_jds/orijentalistika_jds-2019-ch38.pdf

5. Jovanović, A. i Tričković, D. **Kontrastivna analiza semantičkih proširenja reči 目 „oko" i složenica koje ona gradi u kineskom i japanskom jeziku**. *Komunikacija i kultura online*, 2 godina VI, broj 6, 2015: 32-45.

Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.

Датум прихватања чланства:	**Потпис предложеног члана Комисије***
23.09.2026.	Јованић Ана

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

orient@fil.bg.ac.rs

From: Ana Jovanovic <jovanna762004@yahoo.com>
Sent: utorak, 06. oktobar 2026. 14:52
To: filoloskidoktorske@gmail.com
Cc: orient
Subject: Potvrda pistanka za učešće u komisiji

Poštovani,

ovim mejlom potvrđujem da sam pristala da budem član Komisije za odbranu teme i ocenu naučne zasnovanosti doktorske disertacije kandidatkinje Tatjane Mladenović Nešković (broj dosijea 2023/30040). Radni naslov teme jeste: Kontrastivna analiza informacione strukture u kineskom i srpskom jeziku: tema i mehanizmi njenog formiranja.

Srdačan pozdrav,

Doc. dr Ana M. Jovanović
Grupa za kineski jezik, književnost i kulturu
Filološki fakultet Univerziteta u Beogradu

ЧЛАН КОМИСИЈЕ	
Име и презиме:	Пенг Јучао
Звање:	Ванредни професор
Факултет или институција:	Одсек за српски језик, Факултет за европске језике и културе, Универзитет за стране студије у Пекингу
Ужа област научноистраживачког рада:	Српски језик и књижевност, Односи Кине и земаља Централне и Источне Европе

Ако предложени члан Комисије није на листи наставника на докторским студијама Филолошког факултета, квалификације за члана Комисије потврђују се **приложеном табелом из акредитације (*d_tabela*)** или **библиографијом** из које се види да испуњава услове за држање наставе на ДАС према Стандардима за акредитацију.

1. Пенг Јучао, *Слика Кине у јужнословенским путописима (1616–1945)*. Ђинан: Издавачка кућа за образовање Шандонг, 2026.
2. Пенг, Јучао. „Кратак преглед живота и деловања хрватског језуите Ивана Времана“ [A Brief Examination of the Life and Deeds of the Croatian Jesuit Ivan Vreman]. *Guoji Hanxue (International Sinology)*, 2023, бр. 3, стр. 61–69+156. DOI: 10.19326/j.cnki.2095-9257.2023.03.007.
3. Пенг Јучао, „Немогућност изласка из 'периферије': Како Југоисточна Европа тражи пробој“, *Душу (Dushu)*, 2026, бр. 7, стр. 25–32.
4. Пенг Јучао, „Слика Кине у делу Милан Јовановића Тамо амо по истоку“ [The Image of China in Milan Jovanović's Tamo amo po istoku], *Poznańskie Studia Slawistyczne*, 2022, бр. 23, стр. 119–134. DOI: 10.14746/pss.2022.23.7.
5. Пенг Јучао, „Пут на Запад: Перцепција модерног саобраћаја Канг Јоувеја“ [Journey to the West: Kang Youwei's perception of modern transportation], у: *Transport Revolution and Travels to Asia, 1860s–1920s*, ур. Tomasz Ewertowski, Wacław Forajter и Oliwia Gromadzka, London: Routledge, 2025. DOI: 10.4324/9781032723389-15.

Предложени члан Комисије својим потписом потврђује да прихвата чланство у Комисији за одбрану и оцену научне заснованости предложене теме докторске дисертације и да влада језиком којим ће предложена теза бити написана.

Датум прихватања чланства:	**Потпис предложеног члана Комисије***
23. 09. 2026.	**Пенг Јучао**

* Сагласност се може дати у слободној форми и у електронском облику.

orient@fil.bg.ac.rs

From: 彭裕超 <pengyuchao@bfsu.edu.cn>
Sent: sreda, 07. oktobar 2026. 04:28
To: orient; filoloskidoktorske
Cc: 金晓蕾
Subject: Сагласност за чланство у Комисији за одбрану теме докторске дисертације – Татјана Младеновић Нешковић

Поштовани,

Овим путем недвосмислено и са задовољством изражавам свој пристанак да будем члан Комисије за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације кандидаткиње Татјане Младеновић Нешковић, под насловом:

„Контрастивна анализа информационе структуре у кинеском и српском језику: тема и механизми њеног формирања“

Стојим вам на располагању за све даље информације и активности у оквиру рада Комисије.

Срдачан поздрав,

Пенг Јучао

На основу чланова 44б и 76 Статута Универзитета у Београду – Филолошког факултета, чланова 33 и 35 Закона о високом образовању и члана 6 Правилника о начину и поступку пријаве и оцене научне заснованости теме докторске дисертације бр 595/2, Веће докторских студија Филолошког факултета на I редовној седници одржаној дана 12. октобра 2026. године, донело је

О Д Л У К У

I

Даје се сагласност на пријаву теме, предлог чланова комисије, као и предлог ментора за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације коју је поднела мср Татјана Младеновић Нешковић, бр. досијеа 2023/30040.

II

Одлуку о сагласности на пријаву теме, предлог чланова комисије и предлог ментора за одбрану теме и оцену научне заснованости докторске дисертације доставити Наставно-научном већу Факултета на усвајање.

Председник Већа докторских студија
Филолошког факултета

Проф. др Ана Јовановић

Доставити:
- Наставно-научном већу,
- Председнику Већа докторских студија,
- Центру за докторске студије,
- Архиви.